

Gabriela Vránová ve zkratce

♦ Gabriela Vránová se narodila ve čtvrtek 27. července 1939 ve slovenském Novém Městě nad Váhom do umělecky založené rodiny, její tatínek byl básník a středoškolský profesor, maminka učitelka.

♦ Rodina se přestěhovala do Brna, kde Gabriela Vránová později (v roce 1960) absolvovala JAMU, Sofoklovou Elektrou.

♦ Intenzivně hrála již v dobách studií, první angažmá dostala do divadla v Ostravě, které si sama vybrala z mnoha nabídek. Po dvou letech, ve svých jedenadvaceti, přešla do prestižního Divadla na Vinohradech, kde zůstala více než čtyřicet let.

♦ Na prknech této slavné scény ztvárnila nejslavnější postavy divadelní historie jako Noru, Antigonu, Maryšu, hrála v Romeovi a Julii, Faustovi a Markétce, Třech sestrách a bezpočtu dalších představení.

♦ Před filmovou kameru se poprvé postavila ještě v době, kdy hrála v Ostravě. V roce 1961 natočila filmy Kde řeky mají slunce a Hledá se táta. Objevila se i ve snímku Marketa Lazarová. Potom jako by na ni filmoví tvůrci úplně zapomněli. Je dost nepochopitelné, že od roku 1967 nedostala jedinou větší filmovou roli a i těch menších bylo hodně poskrovnu.

♦ Nezáměrně stříbrného plátna si vynahrádila prací pro televizi. Objevila se v desítkách inscenací, filmů i seriálů. Zářila jako Líza Bornová ve Sňatcích z rozumu, jako Betty v dalším obrozenecském seriálu F. L. Věk. Diváci si ji asi nejlépe pamatují jako Aničku Čihákovou z Chalupářů nebo jako protivnou učitelku Hajskou ze seriálu My všichni školou povinní z roku 1984.

♦ Hrála také v dílech Jak dostat tatínka do polepšovny, Tažní ptáci, Dlouhá bílá stopa, Utopím si ho

sám, Hříchy pro diváky detektivek, Náměstíčko.

♦ Gabriela Vránová je rovněž velmi aktivní jako recitátorka a spisovatelka. Sama si připravuje literárně recitační pořady na jevištích různých divadel, působí v rozhlasu, dabuje největší hollywoodské herečky jako Marilyn Monroe, Elizabeth Taylor nebo Catherine Deneuve, je držitelkou cen Františka Filipovského a Karla Čapka, píše fejetony, básně a dlouhá léta učila na Pražské konzervatoři, v čemž pokračuje na Mezinárodní konzervatoři.

♦ Herečka byla dvakrát vdaná. První manželství skončilo stejně rychle, jako začalo, její druhé manželství trvá dodnes. Jejím mužem je středoškolský profesor matematiky a také spoluautor několika školních učebnic Jiří Kepka. Syn Ondřej Kepka, Honzík Majer z Arabely, se stal režisérem.

V mládí patřila Gabriela Vránová (77) mezi naše nadějné filmové herečky. Později se proslavila především spoluprací s televizí. Přehlédnout nešla hlavně v seriálech Sňatky z rozumu, F. L. Věk, My všichni školou povinní nebo Chalupáři, kde ztvárnila domácí puťku Aničku Čihákovou, která se ze dne na den promění v sebevědomou krásku...

Gabriela Vránová získala popularitu především díky rolím v televizních seriálech.

Gabriela Vránová:

Chtěla js

■ Paní Vránová, čím jste chtěla být, když jste byla dítě?

„Když jsem byla malá, chtěla jsem být leccím, jako asi každý. Rodiče byli kantoři a tatínek kromě toho také básník, ale o tom jsem dlouho nevěděla. Byla jsem obklopena knížkami a přírodou, jelikož jsme bydleli v domku za Brnem. Chtěla jsem být paní učitelkou. Líbilo se mi, když maminka přišla ze školy a opravovala písemky. Vždycky jsem chtěla dělat něco hrozně krásného. Třeba létat. Že by to ale bylo něco konkrétního, jako když chtějí kluci dělat popeláře nebo autobusáka, to tedy ne. Hlavou se mi honí asi jen ta paní učitelka. Také jsem chtěla psát. A psala jsem a píšu, takže to se mi splnilo.“

■ Kdy jste se rozhodla pro herectví?

„Když mi bylo třináct a půl nebo čtrnáct, tak jsem šla kolem plakátu Janáčkovy akademie múzických umění, a tak se dozvěděla, že se dá studovat herectví. Do té doby jsem to vůbec netušila. Jelikož jsem maturovala v šestnácti a půl letech, byla doba Zdeňka Nejedlého, tedy doba různých nesmyslných změn jako jedenáctiletky a podobně, viděla jsem v herectví jak psaní, tak i muziku a poezii. Nebylo to pro mě divadlo, ale něco, co mohu zkoušet a dělat pro lidi i pro sebe. Zkrátka se mi to strašně líbilo. Takže jsem se rozhodla jít na Janáčkovu akademii múzických umění. Předtím jsem hrála, třeba ve škole, ale nikdy mě nenapadlo, že budu studovat herectví, dokud jsem neuviděla ten plakát.“

■ A doma vaše rozhodnutí podporovali?

„To se ani říct nedá. Rozhodně mi ale nebránili, což bylo to důležité. Pamatuji si jen na paní profesorku češtiny, když jsem napsala, že chci jít studovat herectví na JAMU, tak mi řekla: ‚Elinko, já jsem myslela, že vy půjdete studovat na filozofii, že budete psát!‘ A já jsem jí odpovíděla, že to všechno můžu, i když budu studovat herectví. Ona byla jediná, kdo se podivila, nebo lépe řečeno byla zklamaná, protože si představovala, že budu filozof a literát.“

■ Vzpomenete si na svůj první film nebo televizní inscenaci?

Kdy jste se poprvé objevila před kamerou?

„Samozřejmě že ano. V ostravském divadle, kde jsem působila rok a půl po JAMU, jsme s Honzou Kačerem, který byl tenkrát ředitelem Divadla Petra Bezruče v Ostravě, uváděli nějaký seriál pro mládež v ostravské televizi. Bylo mi asi dvacet a byla jsem poprvé před kamerou. V rozhlasu jsem byla ale ještě dříve.“

Když po letech vidím film Poklad byzantského kupce, tak si říkám: „Panebože, jak je to možné, že jsem potom nejela z filmu do filmu? Jak je to možné!“

A potom, na základě tohoto moderování, ke kterému jsem měla sklony kupodivu už tenkrát, si mě vybral režisér František Daniel pro hlavní roli ve filmu Hledá se táta. Ale ani to nebyl můj první film. Ten úplně první byl ještě chvíli předtím, jmenoval se Kde řeky mají slunce a režíroval ho Vladimír Krška. Krásná role.“

■ Věřili vám nadějnou filmovou budoucnost, později jste se ale profilovala spíše jako televizní herečka, proč?

„No, věštili. A měla jsem to dělat, to je pravda. Když po letech vidím film Poklad byzantského kupce, tak si říkám: ‚Pa-

V roce 1968 si zahrála s Vladimírem Rážem v seriálu Sňatky z rozumu.

nebože, jak je to možné, že jsem potom nejela z filmu do filmu? Jak je to možné!? Ale proč se tak nestalo, se mě neptejte, to ví život kolem mě, situace, která byla, a také kolegyně, jež byly.“

■ Pak jste ale udělala zářnou kariéru právě jako televizní herečka.

„Ano, samozřejmě. Nestěžuji si.“

■ Vaším osudem se však stalo asi na padesát let Divadlo na Vinohradech. Kdy jste do něj vlastně přišla poprvé?

„V září roku 1962. Smlouvu mám myslím ale datovanou už v srpnu. Předtím jsem tam hostovala. Bylo to těsně předtím, než jsem podepsala smlouvu. Ve hře Letní hosté jsem hrála Soňu v partnerství s Jirkou Zahajským a v alternaci s Jaruškou Tvrzníkovou. Jaruška šla potom do Divadla S. K. Neumanna a já jsem dostala angažmá v Divadle na Vinohradech.“

■ Zahrála jste si v opravdu významných seriálech své doby – Sňatky z rozumu, F. L. Věk, My všichni školou povinní... Čím vás práce na seriálech tolik lákala?

„Bylo jich ještě víc, ale ty nebyly tak významné. Tyhle tři, které jste jmenoval, byly skuteč-

ně takové výjimečné. Ale práce na seriálech mě nijak nelákala. Taky proč? Já jsem byla ráda, že jsem dostala práci.“

■ Tak mohla jste ji odmítnout, když vás ta práce nelákala.

„Ale proč bych odmítala? To byly tak krásné scénáře! Sňatky z rozumu podle Neffa. Pan Vladimír Neff, který tehdy ještě žil, mi potom napsal tak krásný dopis, že už jenom kvůli tomu dopisu to stálo za to. A to jsem v tom původně neměla hrát roli, kterou jsem hrála, ale roli, již hrála Danka Kolářová. Ale někdo byl nemocný, myslím, že to byla Jana Drbohlavová, a pan režisér František Filip mě prostě přepsal. A já mu za to děkuji, i když to byla taková bledničková slečna, což byl pravý opak mě, holky z Moravy. Ale i tímhle mě to lákalo. Kromě toho to byla hezká práce. Taky jsem si vydělala – z dnešního pohledu opravdu směšné peníze – ale pro mě to tenkrát bylo hodně. Už nevím, kolik to bylo, ale vážně to bylo směšné a absolutně trapné. Třeba vím, že za hlavní roli ve filmu Hledá se táta jsem dostala deset tisíc. A to se točilo třeba tři čtvrtě roku. Ještě u seriálu My všichni školou povinní jsem si říkala, proč jsem tu roli dostala zrovna já? Proč, když mě lidé v té době znali ze

sem být učitelkou

samých sympatických rolí, jak z divadla, tak z televize. Dokonce Olinka Menšíková, žena Vládi Menšíka, mi volala a říkala: „Co tě to napadlo? Tys to přijala? No neblázní!“ – „Olinko, ty vůbec nemluvíš jako žena herce,“ odpověděla jsem jí.“

Jak se vám pracovalo při natáčení Chalupářů s panem režisérem Filipem?

„Výborně.“

On věděl. Koneckonců, František Filip to sám řekl v dokumentu Po stopách hvězd, který se mnou natočil režisér Šofr, kde prohlásil: „Ona byla dobrá, taková hentaká, tak prostě točila.“ Pracovalo se mi s ním vážně dobře. On má jednu báječnou vlastnost, že si umí vybrat herce. Doveďte si představit, co od kterého herce může očekávat. Protože předtím už jsem s ním něco točila, přinejmenším Šňatky z rozumu, tak to fungovalo. On je laskavý a ví moc dobře, co chce.“

Vnímali to stejně i ostatní herci na place? Byla při natáčení pohoda?

„Určitě. Ohromná! Já si nepamatuji na nějaký průšvih, že by se něco stalo. A že tam k tomu samozřejmě byly možnosti!“

Jak vám natáčení Chalupářů utkvělo v paměti?

„Bylo to velice příjemné, rušné a svým způsobem neobvyčejné natáčení. Vzpomínám si hned na první den natáčení exteriérů, když před naším domem na Pankráci, kde jsme tenkrát bydleli, za-

stavil autobus se spoustou lidí. Vždycky jsem popisovala, že před naším panelákem stojí jeden zelený strom, což byl snadný orientační bod. Ten strom tenkrát v ulici Na Strži skutečně dominoval, dnes je tato ulice doslova

zalesněná. V autobuse tenkrát seděla i moje drahá kolegyně z vlnohradského divadla, herečka Nina Popelíková, která

mi říkala, že budeme mít konečně čas si pořádně popovídat.“

Sovák, Kemr, Bohdalová, Menšík... Jací to vůbec byli herečtí kolegové a partneři? Třeba Sovák tam hrál takového nerudného dědka.

„Kdyby jen hrál... On byl nerudný sám. Velmi často, samozřejmě. Ale my jsme si rozuměli, byl fajn, bezvadný, všechno bylo v intencích těch figur. Jelikož jsme se znali, tak já jsem vůči oběma, tedy jak vůči panu Sovákovi, tak panu Kemrovi, vzhlížela, i když bližší mi byl pan Kemr. Svým založením i herectvím, přestože mnozí to jaksi nechápali. Když zemřel, mluvila jsem v televizi. Každopádně si nestěžuji, naopak. Všechno to byli výborní lidé.“

Jak vzpomínáte na herce a malíře Josefa Hlinomaze?

„Pepíček Hlinomaz, tenkrát to byl pro mě ovšem pan Hlinomaz, měl takovou zvláštní zálibu. Když si s někým z nás ve Višňové povídal, pořád si něco kreslil. Jednou jsem se podívala a viděla, jak kreslí nějakou ptákovinu. Vi-

S Václavem Sloupem v legendární líbací scéně v seriálu Chalupáři.

děl můj zájem a jeden obrázek mi dal. Mám ho doma pověšený tam, kam chodí i císař pán pěšky. Každý se pak diví, že mám obrázek od něj na zachodě, ale brzy pochopí, že se v našem bytě se zdmi plnými obrázků nikam jinam již nevejde. Není to neúcta. Je totiž navíc tematický a na místo, kde je, se skutečně hodí nejvíc.“

Vy jste v Chalupářích hrála takovou domácí putku, kterou podváděl manžel, až po čase jste rozkvetla a dala mu za vyučenou. Jak se vám ta role hrála?

„Ale tu domácí putku jsem hrála opravdu v jedné nebo

ve dvou scénkách. Jak přijdu k autobusu a loučím se, žárím na to, jak se dívá na paničku z města, kterou hrála Alena Vránová. To bylo mimochodem také jedinkrát v životě, kdy jsme se Alena Vránová a já objevily v jednom díle. Žádnou další scénu, kde bych byla za pušku, si už nevybavuji. Ale vidíte, jak to bylo výrazné. Také si tu scénu pamatujete, že? Vlastně ještě jedna scéna byla, jak jsem mu doma sháněla nějakou košili.“

Byla s Menšíkem legrace i mimo kameru?

„Na natáčení Chalupářů se sešlo plno skvělých vypravěčů. Stellinka Zázvorková, pan Beyvl, Pepíček Hlinomaz, Jirka Sovák, ale všem samozřejmě absolutně vévodil Vláďa Menšík. Jeho povídání nebylo možné zastavit, byl k neutahání. Dokázal to až velice laskavý člověk, režisér František Filip. Přišel a řekl: „Vládi, prosím tě, my musíme opravdu točit. Prosím tě...“ Na oplátku nám všem slíbil, že nás po natáčení pozve na svou chatu, kterou měl nedaleko. Byly

S hlavními hvězdami Chalupářů Jiřím Sovákem (vpravo) a Josefem Kemrem na výletě v Praze.

Z ušlápnuté Aničky Čihákové se nakonec stane sebevědová kočka – s Jiřinou Bohdalovou, Vladimírem Menšíkem a Josefem Bekem.

jsme tenkrát u toho za ženské jenom já s paní Stellou a večerní akce jsme se také zúčastnili. Trvalo to dlouho do noci, byla legrace, povídalo se a paní Stella vařila. Mělo to však i dohry, když jsme se pak museli omlouvat paní Filipové. Ale ta nám vše odpustila, hlavně Vláďovi, protože to bylo v době, kdy ještě pil.“

■ Pan režisér Filip vyprávěl, že bylo nějaké výročí osmašedesátého roku a on, aby se mu herci neopili po natáčení, odvezl je k sobě na chalupu, byl tam Sovák, Menšík, vy a Zázvorková. A jak byla povznesená nálada, tak Menšík močil přímo na terase, kde jste seděli, a byla u toho i Filipova žena a on jí...

„... ano, on jí asi řekl »jdi do prdele« nebo »ty krávo« nebo kokoli podobného. On byl strašně prdlý. To se vážně stalo a bylo to hnusné.“

Vláďa Menšík, když se napil, byl někdy skutečně ošklivý, hrozný.

■ A to bylo ojedinělé, nebo se to dělo často?

„Vláďa, když se napil, byl někdy skutečně ošklivý, hrozný. Taký mi hned druhý den po tomto incidentu volal, já nevím přesně, jak to bylo, a říkal, že neví, co má dělat. Řekla jsem, že mu nezbyvá nic jiného než se strašně omluvit. Tehdy jsme bydleli na Pankráci, přesně si pamatuji, jak říkám: ‚Strašně se omluv, kup velkou bonboniéru a velkou kytku a jdi za ní. Prostě se musíš omluvit, to se nedá nic dělat.‘ Bylo to hrozné, ale sám z toho přesně nevěděl nic. Nepamatoval si to. Ptal se mě a já mu řekla, že byl vážně hnusný.“

■ A to se jako váš manžel chtěl kvůli vám v seriálu oběsit...

„To byl zrovna díl, ve kterém se točila tisící klapka. Vladimír Menšík se kvůli mně skutečně věšel. Bylo to

po té scéně »o hubičku«, kde si na mě kolegové v rolích ochotnických herců nacvičovali polibky. Najednou se ozvalo »Stop!« a šla se slavit ta tisící klapka. Byla jsem ráda, protože těch hubiček už bylo až moc. V hostivařských ateliérech se otevřely šampusy a bylo veselo. Ráda na tento okamžik vzpomínám.“

■ Natáčelo se ve Višňové i s místními lidmi. Byla jste tam někdy po natáčení podívat?

„Jednou jsme tam s manželem zajeli, ale to už je dávno. Chci se tam však ještě vrátit a s panem starostou ta místa obejít. Zajímá mě, jak se to tam změnilo. Ve Višňové mě tenkrát upoutal jeden krásný nápis u kostelních hodin, který hlásal »Hodiny odbíjejí i tvůj čas. Pamatuj na konec.«. Moc se mi to líbilo a od té doby si to pamatuji. Každému totiž ten čas ubíhá stejně a u té pomyslné nebeské brány bude přijat každý s tím, jaký byl a co během svého ži-

vota vykonal. Bylo by dobře, aby mohl člověk říct, že to, co dělal, bylo dobré.“

■ Poznávají ve vás dnes lidé ještě Aničku Čihákovou? Chodí vám třeba dopisy?

„Samozřejmě že jo. A dopisy mi také chodí. Dokonce jeden pán mi napsal dopis: ‚Usínám s vaší hubičkou.‘“

▲ Životní příběh Gabriely Vránové vyšel v knize o natáčení legendárního seriálu Chalupáři.

Fakt! Teď po letech, je to asi půl roku, co mi to přišlo. Usínám s vaší hubičkou – nejdřív jsem nevěděla, co tím myslí, a pak mi to došlo! Vždyť jeden díl se jmenuje Hubička!“

■ Myslíte si, že je výhoda, když je herečka hezká?

„To je složité. Záleží na tom, jaký trend zrovna vládne, ale já vlastně nevím. Nemyslím si to. Třeba teď mám konečně hrát v nějakém seriálu krásnou roli, moc se na to těším, ale říkat vám to nebudu, abych to nezakřikla. Je to po dlouhé době, říkala jsem si, proč je to nenapadlo dřív. Asi je to tím, že jsem typ, jaký jsem. Nerozumím tomu, protože jsem hrála komické figury, charakterní, naivky i princezny. Někde, pro nějakou roli, to možná výhoda je, ale zase nejste tak použitelní, tedy univerzální. Snadněji se tak dostanete do škatulky.“

■ Váš původ sahá na Slovensko. Neplánujete se tam třeba vrátit a pátrat po svých kořenech?

„Moje kořeny dokonce sahají na Slovensko a Maďarsko. Z tatínkovy strany hluboko do 17. století na Moravu. Maminka byla (bohužel, musím říct, že byla) původu slovensko-maďarsko-německého. A pátrat po kořenech už nemusím. Já jsem dost propátraná, vím toho dost. Můj prapradědeček Karol Matók byl chorvatský notář a moje prababička Bertta Matóková se narodila ještě tam, kde to dnes patří Slovinsku. Byla jsem tam v Lendavě u Varaždina a viděla

Babičku ze mne syn ještě neudělal, ale moc bych chtěla. Doufám, že se toho ještě dožiju.

jsem na faře i matriky. Notář Karol Matók se zastřelil v oběře při honu, protože prohrál svoje velké peníze v kartách v Budapešti, kam pravidelně jezdil bryčkou. Umím i malinko maďarsky, hlavně rozumím. Babička vždycky vyčítala mamince, že nás nenaučila dobře maďarsky, ale ona ani nemohla, sama se zdokonalovala v češtině. Později maminka dokonce učila české děti češtinu! Neznám

a neznala jsem lepší kantor-ku češtiny, než byla moje maminka. Mám citově vyvinutý smysl pro jazyk, takže nedělám chyby, ale maminka to navíc ještě dovedla vysvětlit, což jsem v praxi nepotřebovala.“

■ S manželem Jiřím Kepkou jste svoji už skoro padesát let. Existuje recept na šťastné manželství?

„Núše lásky a núše tolerance. A tu toleranci bych možná dala ještě na první místo. Tolerance, tolerance a ještě jednou tolerance. Ono se to často říká, ale znamená to pochopení jeden pro druhého, pomoc jeden druhému. My jsme katolíci, takže jsme se brali v kostele a před oltářem si také slíbili věrnost až do smrti. Ona je ta věta hrozně svazující, příšerná, když si to promítnete, ale je to tak. Neznamená to, že odsuzují lidi, kteří si nepochopili a šli od sebe. Holt i to se stane. Ale před Pánem Bohem je to opravdu zavazující.“

S manželem Jiřím Kepkou jsou spolu už skoro padesát let. Jejich jediný syn Ondřej Kepka byl populární dětskou herečkou hvězdičkou.

■ Váš syn Ondřej Kepka je mimo jiné režisér, hrála jste někdy pod jeho taktovkou?

„Samozřejmě hrála. On je také herec, samozřejmě vystudovaný. A také scenárista a poučený fotograf, jak sám o sobě prohlašuje. Musím říct, že mu vyšly už dvě knihy o fotografování, a také celý cyklus videí o zoomu, doufám, že se to tak jmenuje. A potom mu vyšla kniha fejetonů a fotografií o lidech, se kterými se setkal. To je krásná knížka, mně se strašně líbí.“

■ Jaký je syn jako režisér? Neměla jste s tím problém, že vás diriguje vlastní syn?

„Neměla, dohodli jsme se. On mi říká Gábi nebo klidně mámo, a já mu říkám Ondro nebo rejžo.“

■ Byl také populárním dětským hercem – například jako Honzík Majer v seriálu Arabela...

„To byla velká popularita. Oni potom ještě dělali druhé pokračování, ale to už nebylo ono, už byl dospělý, bylo mu jedenadvacet. Ale jako kluk byl velice populární.“

■ A radila jste mu tenkrát, jak má hrát?

„Vůbec ne. Já jsem u toho ani nebyla. Na natáčení jezdil sám a doma si pro rady nechodil. Pamatuji si, že dětských rolí měl víc. Jednou měl při nějakém natáčení scénu, kdy ho mělo něco vyděsit, a ptal se mě, jak to má udělat. Řekla jsem mu: ‚Ondro, čím méně, tím více a na kameru speciálně.‘ A on povídá: ‚No vidíš, a po mně paní režisérka chce...‘ a vše mi předváděl. Říkala jsem mu, ať to zkusí udělat méně, že to má v očích a že to je dobré. To je tak maximum, s čím se radil. Vůbec si myslím, že to je záležitost toho dítěte. Když přijde samo, bylo by sprosté mu neporadit, ale jinak se mu do toho nemontovat. Mně se to vyplatilo, protože, a to musím zaklepat, i když se to říkat nemá, mám z něho strašnou radost.“

■ Ale babičku z vás ještě neudělal?

„Neudělal, ale moc bych chtěla. Doufám, že se toho ještě dožiju. Teď už mu s dítětem asi nebudu moc pomáhat, ale doufám, že alespoň nějaké své vnuče uvidím.“

■ Václav NEKVAPIL